

PREZES URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW

DELEGATURA URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI I KONSUMENTÓW W BYDGOSZCZY

85-097 Bydgoszcz, ul. Jagiellońska 34
Tel. (0-52) 345-56-44, Fax (0-52) 345-56-17, Tel. Centrala (0-52) 3254-266
E-mail: bydgoszcz@uokik.gov.pl

Bydgoszcz, dn. 02.12.2002 r.

Znak: RBG-56-00004/02/RK-J

DECYZJA NR RBG-36/2002

Na podstawie art. 28 ust. 6 i art. 85 ust. 1 w związku z art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319), działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego wszczętego z urzędu - wskutek złożenia wniosku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Szczecinie przeciwko Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bydgoszczy, odmawia się wszczęcia postępowania antymonopolowego przeciwko Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bydgoszczy.

Uzasadnienie

Do Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura w Bydgoszczy wpłynął wniosek Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Szczecinie (zwanego dalej MRK) z dnia 25.09.2002 r. uzupełniony pismami z dnia 15.10.2002 r. i 31.10.2002 r. z żądaniem wszczęcia przeciwko Parafii Najświętszego Serca Pana Jezusa w Bydgoszczy (zwaną dalej Parafią) postępowania antymonopolowego w związku ze stawianymi zarzutami pobierania przez Parafię nieuzasadnionych i wygórowanych opłat za usługi cmentarne i pogrzebowe. Wniosek MRK został złożony w związku z wpłynięciem do niego skargi konsumentki – *dane osobowe* – która podniosła, iż w związku z prolongatą miejsca na cmentarzu (tzw. pokładne) i pochówkiem ojca na cmentarzu parafialnym Parafii NSPJ poniosła, jej zdaniem, nadmierne koszty, a w szczególności:

- 1000zł za prolongatę miejsca na cmentarzu - grobu rodzinnego (w którym spoczywa jej matka i ojciec), na którą składa się opłata w wysokości 600zł za jedno miejsce i 400zł za drugie miejsce. W ocenie konsumentki grób jest jeden i nie zgadza się ona z twierdzeniem Parafii, iż należy wnieść opłaty oddzielnie za każde z miejsc.
- 850zł za usługi pogrzebowe z tytułu pochówku ojca,
- 10% jego wartości pomnika – przy jego wymianie – za wjazd pomnika na cmentarz. MRK podniósł, iż Parafia odstąpiła od pobrania opłaty za wjazd pomnika na cmentarz po interwencjach skarżącej konsumentki

W pismach uzupełniających wnioski MRZ jako podstawę prawną wskazał naruszenie przez Parafię § 10 i 11 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10.06.2002 r. w sprawie szczegółowych zasad uwidaczniania cen towarów i usług oraz sposobu oznaczania cen towarów przeznaczonych do sprzedaży (Dz. U. Nr 99, poz. 894), zwanego dalej Rozporządzeniem, a po wezwaniu organu antymonopolowego z dnia 18.09.2002 r. do wskazania przepisu ustawy z dnia 15.12.2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122, poz. 1319), zwanej dalej Ustawą, który zdaniem skarżącej został naruszony działaniem Parafii MRK wskazał przepis art. 8 ust. 2 pkt 1 i 6 Ustawy. Ponadto MRK wskazał, iż w niniejszej sprawie naruszono przepis art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 5.07.2002r. o cenach (Dz. U. nr 97 poz. 1050).

W opinii MRK w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie interesu publicznego ponieważ zarzucana praktyka dotyczy znacznej grupy konsumentów.

W odpowiedzi na postawione zarzuty Parafia wskazała, iż:

- 1/ przepisy powołanego przez MRK Rozporządzenia nie obowiązywały w chwili zawarcia umowy między skarżącą konsumentką a Parafią tj. w momencie wpłaty opłaty za prolongatę dwóch miejsc cmentarnych,
- 2/ kompetencje Prezesa Urzędu zostały określone w art. 26 Ustawy, co wyklucza możliwość wszczęcia postępowania antymonopolowego w związku z postawionym zarzutem naruszenia przepisów Rozporządzenia,
- 3/ we wniosku o wszczęcie postępowania MRK nie wskazał podstawy prawnej wskazującej na naruszenie przez Parafię przepisów Ustawy,
- 4/ przepis art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 31.01.1959r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t. j. Dz. U. Nr 47, poz. 248 z 1972 r.) regulujący zagadnienie pobierania opłat przez zarządy cmentarzy wyznaniowych został uchylony treścią przepisu art. 74 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 17.05.1989r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 29, poz. 154), co w ocenie Parafii oznacza, iż od daty wejścia w życie tego przepisu przestała obowiązywać reglamentacja opłat pobieranych przez zarządy cmentarzy wyznaniowych za korzystanie z cmentarzy i urzędzeń cmentarnych.
- 5/ jak podnosi Parafia utrzymanie cmentarzy wyznaniowych i zarządzanie nimi należy do związków wyznaniowych – Parafia nie prowadzi działalności gospodarczej, a przy prowadzeniu działalności duszpasterskiej okazjonalnie wykonuje usługi pogrzebowe. Parafia jest właścicielem w/w cmentarza.
- 6/ opłata pobierana przez Parafię za posługę pogrzebową jest życzeniowa, co oznacza, iż nawet jej nieuiszczenie nie powoduje odmowy wykonania posługi pogrzebowej. Jak podnosi Parafia opłata za posługę pogrzebową pobrana za pochówek ojca skarżącej konsumentki została zaakceptowana przez jej pełnomocnika i pobrana w wysokości 850 zł. Na posługę i jej koszt składają się następujące elementy: ofiara na sprawowaną w Kościele mszę św. (oświetlenie kościoła, uczestnictwo zachryścianina i organisty oraz księdza), wykopanie grobu, złożenie zwłok w kaplicy cmentarnej (jej oświetlenie), przewóz zwłok zmarłego z kaplicy do grobu (udział księdza i 4 osób), opuszczenie trumny do grobu, usypanie grobu, ułożenie wieńców na grobie, wywiezienie zwiędłych wieńców i kwiatów z grobu poza cmentarz, opłata za przejazd księdza na cmentarz.
- 7/ opłata za prolongatę miejsc na cmentarzu dotyczy dwóch odrębnych grobów – miejsc o numerach 27 i 28. Takie numery zarejestrowane są w księdze cmentarnej. W ocenie Parafii jest bezzasadne twierdzenie skarżącej konsumentki, iż jest to jeden grób rodzinny, za który należałoby pobrać tylko jedną opłatę, bowiem – wg wyjaśnień Parafii- są to dwa

przestrzennie odrębne groby o odrębnej numeracji, a taki stan rzeczy funkcjonuje od blisko 40 lat, gdyż od 1963 roku. Z tym faktem skarżąca konsumentka dotychczas się zgadzała.

Parafia wyjaśniła iż prolongata za miejsce na cmentarzu pobierana jest w dwóch wysokościach – 400zł za miejsca usytuowane w ganku głównym, a 300zł za miejsca poza gankiem głównym cmentarza. Parafia wyjaśniła, iż opłata 400zł to opłata za prolongatę miejsca matki skarżącej, a opłata 600 zł to opłata za prolongatę miejsca ojca skarżącej w wysokości 400zł i 200zł za całkowite uporządkowanie terenu po pogrzebie ojca skarżącej. Oba miejsca zostały wykupione w 1963r.

8/ Utrzymanie cmentarza wykonywane jest z opłat za prolongatę pokładnego.

9/ W przypadku prolongaty pokładnego w wysokości 400zł na 20 lat za miejsce - udział w utrzymaniu cmentarza wynosi 1,67zł miesięcznie, w przypadku prolongaty w wysokości 300zł na 20 lat za miejsce - udział w utrzymaniu cmentarza wynosi 1,25zł miesięcznie. Wydatki związane z utrzymaniem całości cmentarza i jego urządzeń są związane z utrzymaniem cmentarza jako całości, i niezasadne jest twierdzenie skarżącej, iż poza jej zainteresowaniem pozostaje potrzeba remontów murów okalających cmentarz, ścinki drzew, wywozu śmieci, liści, utwardzanie ganków, sypaniem piasku zimą itp.

10/ 10% od wartości pomnika za jego wjazd na cmentarz ma charakter życzeniowy i stanowi usus mający związek z utrzymaniem cmentarza. Skarżąca ostatecznie tej opłaty nie uiściła.

11/ Cmentarz jest własnością Parafii, którym administruje samodzielnie. W Bydgoszczy jest 15 cmentarzy, a udział Parafii, w jej ocenie, wynosi 8% w rynku usług cmentarnych, co wyklucza możliwość postawienia jej zarzutu naruszenia art. 8 ust. 2 pkt 1 i 6 Ustawy.

12/ W 2001 r. Parafia na 382 pogrzeby na cmentarzu odprawiła 152, a w br. do końca października na terenie cmentarza odbyło się 348 pogrzebów, z czego Parafia odprawiła 119.

13/ Na cmentarzu komunalnym przy ul. Wiślanej koszty prolongaty miejsca na cmentarzu wynoszą 250 zł, pogrzebu 715 zł (należy dodać udział organisty 100 zł). Koszty te wzrastają o 30% w przypadku pogrzebu w soboty i dni wolne. Do kosztów tych należy dodać koszty ponoszone na rzecz Parafii związane z udziałem księdza, jego dojazdem na cmentarz i ofiarą na mszę św. Na innych cmentarzach komunalnych w Bydgoszczy (razem jest ich 5) pokładne wynosi 300zł.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego w Bydgoszczy wynika, iż w 2001r. zarejestrowano 4146 zgonów, a do końca października 2002 r. 3438 zgonów.

Organ antymonopolowy zważył, co następuje:

W świetle art. 1 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 postępowanie antymonopolowe może zostać wszczęte wyłącznie w sytuacji zagrożenia interesu publicznego przez ograniczające konkurencję praktyki rynkowe przedsiębiorców nadużywających posiadaną pozycję dominującą na rynku.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 122 poz. 1319) stanowi, iż „ustawa określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów”. Publiczny znaczy dotyczący ogółu, dotyczący ogółu a nie określonej jednostki czy też określonej grupy. Nie każde naruszenie prawa w stosunkach cywilnoprawnych kwalifikuje sprawę do postępowania antymonopolowego. Decyduje o tym bowiem naruszenie przez przedsiębiorcę - w następstwie stosowania zabronionych praktyk - interesu publicznoprawnego. A zatem podstawą do zastosowania przez Prezesa przepisów Ustawy musi być uprzednie stwierdzenie- jako bezwzględnej przesłanki podjęcia działań przez organ antymonopolowy, że został naruszony interes publicznoprawny, a nie interes prawny jednostki czy też grupy - w niniejszym wypadku pojedynczego konsumenta – *dane*

osobowe (por. wyroki Sądu Antymonopolowego z dnia 27.06.2001 r., sygn. akt XVII Ama 92/00, z dnia 6.06.2001 r., sygn. akt XVII Ama 78/00 i XVII Ama 81/00, z dnia 4.07.2001 r., sygn. akt XVII Ama 108/00, a także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.05.2001 r., sygn. akt I CKN 1217/98).

Organ antymonopolowy przeprowadził z urzędu postępowanie wyjaśniające, w którym ustalił, iż w niniejszej sprawie spór - w zakresie zarzutów sformułowanych we wniosku o wszczęcie postępowania oraz w pismach uzupełniających wniosek ma – w świetle ostatniego orzecznictwa Sądu Antymonopolowego – charakter prywatnoprawny i nie stanowi naruszenia interesu publicznoprawnego, a zatem winien być dochodzony w drodze procesu sądowego. MRK wystąpił z wnioskiem o wszczęcie postępowania antymonopolowego na skutek złożenia do niego skargi przez pojedynczego konsumenta – *dane osobowe* - w zakresie jej indywidualnego interesu prawnego. Skarżąca konsumentka ma możliwość ochrony swego interesu prywatnego bez konieczności uruchamiania procedury antymonopolowej, która chroni interes publicznoprawny, a nie indywidualny. Skarżąca konsumentka może dochodzić swych praw przy użyciu indywidualnych środków prawnych.

Ubocznie organ antymonopolowy zauważa, iż kompetencje Prezesa Urzędu zostały określone w art. 26 Ustawy, brak jest zatem podstaw do żądania stwierdzenia przez organ antymonopolowy naruszenia przepisów Rozporządzenia bądź ustawy o cenach. Działania organu antymonopolowego mają na celu wykazanie, czy skarżony przedsiębiorca narusza przepisy Ustawy a nie jakiegokolwiek prawa.

Mając na uwadze powyższe, należało orzec jak w sentencji.

Od niniejszej decyzji służy stronie – Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w Szczecinie - odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Antymonopolowego – stosownie do treści art. 479²⁸ kpc - za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy w terminie dwutygodniowym od daty doręczenia niniejszej decyzji.

Z up. Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Dyrektor Delegatury Bydgoszczy
Andrzej Chajęcki

Otrzymuje:

Pani Longina Kaczmarek
Miejski Rzecznik Konsumentów
Pl. Armii Krajowej 1
70-456 Szczecin

Do wiadomości:

Parafia p.w. Najświętszego
Serca Pana Jezusa
Pl. Piastowski 5
85-012 Bydgoszcz